

Uchwała nr 15
Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej
z dnia 16 września 2026 r.
w sprawie promocji i upowszechniania idei spółdzielni uczniowskich oraz wspierania ich
powstawania i działania w szkołach i placówkach oświatowych.

Na podstawie § 9 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 26 października 2022 r. w sprawie Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2216) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej w związku z uchwaleniem ustawy z dnia 29 maja 2026 r. o zmianie ustawy - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2026 r. poz. 904) w zakresie wprowadzenia systemowej regulacji zapewniającej funkcjonowanie spółdzielni uczniowskich w szkołach uznaje za zasadne podjęcie działań zmierzających do wsparcia zakładania i działania spółdzielni uczniowskich w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach oświatowych jako szczególnej formy promocji podmiotów ekonomii społecznej, a także edukacji przedsiębiorczości i rozwijania postaw obywatelskich poprzez praktyczne działanie.

§ 2.

Komitet podkreśla, że działalność spółdzielni uczniowskich jest prawdziwą szkołą przedsiębiorczości. Mają one na celu nauczanie umiejętności życia i działania w zbiorowości społecznej, rozwijanie u uczniów znajomości zarządzania finansami, a także kształtowanie takich cech jak kreatywność, przedsiębiorczość, uczciwość i odpowiedzialność. Wsparcie odrodzenia i działania spółdzielni uczniowskich w szkołach i placówkach oświatowych przez środowisko ekonomii społecznej jest konieczne. 125-letnia tradycja spółdzielni uczniowskich w Polsce pozwala ponownie docenić i odkryć ekonomię społeczną dla wzmocnienia i budowania przyszłości sektora podmiotów ekonomii społecznej, które potrzebują świadomych sympatyków, członków, pracowników, menadżerów. Założenia spółdzielni uczniowskich wpisują się także w budowanie spójności społecznej, tworzenie i wspieranie wspólnot lokalnych, społeczną odpowiedzialność biznesu, kształtowanie świadomych producentów, prosumentów i konsumentów oraz założenia Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ. Wykształcone kadry są potrzebne na wszystkich poziomach - nie tylko gospodarki, ale również administracji, oświaty, ochrony zdrowia etc., dlatego o właściwe kształtowanie naszego społeczeństwa powinny troszczyć się zarówno szkoły, jak i instytucje, które w przyszłości będą miejscem pracy dzisiejszych uczniów.

§ 3.

Szczegółowe uzasadnienie stanowi załącznik nr 1.

§ 4.

Komitet wnosi o:

1. wsparcie Ministerstwa Pracy Rodziny i Polityki Społecznej w promocji spółdzielni uczniowskich, również w uczelniach i środkach masowego przekazu, np. poprzez dedykowane projekty

2. wpisanie w Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej spółdzielczości uczniowskiej jako kluczowego elementu edukacji i upowszechniania ekonomii społecznej w szkołach;
3. przekazanie przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej niniejszej uchwały do:

- Ministerstwa Edukacji Narodowej,
- Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- Ministerstwa Finansów,
- Ministerstwa Rozwoju i Technologii,
- Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej,
- Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej,
- Rady Przedsiębiorczości,
- Związków Zawodowych - NSZZ „Solidarność”, OPZZ (Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych), FZZ (Forum Związków Zawodowych),
- Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP),
- Jednostek Samorządu Terytorialnego za pośrednictwem m.in. Unii Miasteczek Polskich, Związku Gmin Wiejskich RP, Unii Metropolii Polskich, Związku Miast Polskich, Związku Powiatów Polskich, Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych,
- Kuratoriów Oświaty,
- Rady Edukacji Finansowej,
- Krajowego Centrum Edukacji Ekonomicznej.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Signed by /
Podpisano przez:

Barbara Sadowska

Date / Data: 2026-
09-21 09:59

Uzasadnienie

Powołując się na zdanie polskich działaczy spółdzielczych z ubiegłego wieku, którzy nawoływali: „wychowuj swoje dzieci na świadomych kooperatystów, aby żyło im się lepiej.....” uznajemy, że nie można zaprzepaścić szansy praktycznego przygotowania do dorosłego życia i pełnienia w nim swoich ról młodych ludzi. W dobie różnych wyzwań demograficznych, technologicznych, społecznych, gospodarczych ważne jest wspieranie przygotowania dla Polski świadomych, aktywnych i przedsiębiorczych obywateli.

Uchwalona ustawa z dnia 29 maja 2026 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2026 r. poz. 904. ułatwiająca działanie spółdzielni uczniowskich wchodzi w życie 1 września 2026 roku. Przykłady pokazują, że żaden przepis nie zrealizuje się sam jeśli za nim nie pójdą ludzie i konkretne działania. Należy wspierać zarówno dyrektorów, opiekunów spółdzielni uczniowskich jak i samych członków spółdzielni uczniowskich by nie tracili zapału i podejmowali się zakładania i prowadzenia spółdzielni uczniowskich w szkołach i placówkach oświatowych. Członkowie spółdzielni – uczniowie staną się dla swoich rodzin, sąsiadów, znajomych, środowiska lokalnego ambasadorami zasad i wartości spółdzielczych. Idąc za głosem uznanych pedagogów oraz obserwując dzisiejszy postęp technologiczny prawdziwe jest stwierdzenie, że nie tylko od dorosłych, ale także od dzieci można się bardzo dużo nauczyć o czym świadczą „programy międzypokoleniowe”, gdzie np. wnuki uczą dziadków obsługiwać telefon.

Dobrze działająca spółdzielnia uczniowska z jednej strony jest niezastąpionym elementem aktywności dzieci i młodzieży. Uczy przedsiębiorczości, finansów, demokracji. Może też być fantastycznym narzędziem promocji i budowania dobrego klimatu w społeczności lokalnej dla ekonomii społecznej, spółdzielczości.

Nowelizacja ustawy z 14.12.2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 820) przyczyniła się do tego, że spółdzielnia uczniowska została uznana za instytucję wewnątrzszkolną, której podstawową funkcją nie jest prowadzenie działalności zarobkowej, lecz realizacja celów wychowawczych i edukacyjnych. Zgodnie z nowym art. 85a Prawo Oświatowe **spółdzielnia jest dobrowolnym zrzeszeniem uczniów danej szkoły lub placówki**. Jej celem jest popularyzacja idei i wiedzy o spółdzielczości, kształtowanie umiejętności życia i działania w społeczeństwie oraz rozwijanie takich cech jak gospodarność, przedsiębiorczość, odpowiedzialność i solidarność. W ustawie podkreślono

praktyczny wymiar edukacji obywatelskiej i ekonomicznej, w której uczeń nie tylko poznaje określone pojęcia, ale uczestniczy w zorganizowanym działaniu zespołowym.

Zakres działania spółdzielni uczniowskiej jest bardzo szeroki. Na rzecz szkoły lub placówki oraz uczniów spółdzielnia może prowadzić działalność usługową, handlową lub wytwórczą. Jej aktywność może być również skierowana do środowiska lokalnego i obejmować działalność społeczno-kulturalną, promocyjną lub edukacyjną. Spółdzielnia może prowadzić szereg aktywności i nie musi to być tylko sklepik szkolny, np. może prowadzić gazetkę, organizować wyjścia do kina, teatru, pomagać seniorom ze środowiska lokalnego w korzystaniu z aplikacji i podstawowych funkcji smartfonów, organizować koleżeńskie korepetycje, prowadzić akcje wymiany, zbiórki i ponownego wykorzystania książek, przyborów szkolnych lub innych przedmiotów, etc.

Spółdzielnia uczniowska dobrze wpisuje się w założenia Reformy²⁶ „Kompas Jutra”, w której ważne miejsce zajmują działania projektowe i doświadczenia edukacyjne wzmacniające sprawczość uczniów.

Szkolnictwo zawodowe przeżywa kryzys i działalność spółdzielni uczniowskich może być namiastką nauczania się podstawowych zasad planowania, marketingu, organizacji pracy itd. Wsparcie praktycznej edukacji młodego pokolenia jest ważne dla przyszłego rozwoju społeczno-gospodarczego Polski.

Reasumując dla osiągnięcia efektu skali konieczne jest szeroko zakrojone działanie promujące i wspierające spółdzielnie uczniowskie oraz przepływ informacji pomiędzy wszystkimi interesariuszami procesu. Wsparcie polityków, samorządów, administracji, środowiska ekonomii społecznej, spółdzielczości, pedagogów, uczelni, mediów rodziców, pracodawców, przedsiębiorców będzie ważnym krokiem w kierunku odbudowy praktycznej edukacji przedsiębiorczej, ekonomicznej, finansowej i obywatelskiej w polskich szkołach.

Signed by /
Podpisano przez:

Barbara Sadowska

Date / Data: 2026-
09-21 09:59